

Михайлишин О. Р.
координаторка осередку Центральна та Східна Європа
та Близький Схід програми Uniservitate,
керівниця Проєкту ServU
Католицький Університет Айхштетту та Інгольштадту,
м. Айхштетт, Німеччина

СУСПІЛЬНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ ServU)

У час війни перед освітянами постають принципово нові виклики. Освіта не може залишатися осторонь суспільних процесів – вона має відповідати потребам спільнот, формувати солідарність. Саме тому сьогодні актуальним є підхід суспільно орієнтованого навчання (СОН) – освітньої моделі, яка поєднує академічне навчання з практичною діяльністю, спрямованою на благо суспільства.

За визначенням Ендрю Фурко (2014), суспільно орієнтоване навчання – це педагогічний підхід, який цільово поєднує навчання з громадською активністю, приділяючи увагу обом напрямкам і дозволяючи кожному з них покращувати інший. ЮНЕСКО (2021) визначає суспільно орієнтоване навчання як метод викладання та навчання, який може наблизити людей до цінностей солідарності та співпраці, а також допомагає розвинути практичні навички та трансверсальні компетентності. Дефініція СОН від Європейської асоціації суспільно орієнтованого навчання у вищій освіті вказує, що СОН – це базований на практичному досвіді освітній метод, за якого студенти

беруть участь у громадській діяльності, критично розмірковують над цим досвідом і вчаться на ньому особисто, соціально та академічно.

Підсумовуючи, зазначимо, що суспільно орієнтоване навчання складається з трьох основних елементів: практичного досвіду, соціальної (громадянської) активності та рефлексії.

Особливою ознакою та наскрізним процесом СОН є рефлексія, що дозволяє осмислити практичну діяльність, усвідомити її зв'язок із академічними знаннями, вплив на суспільство в цілому та на конкретну спільноту, проаналізувати необхідність продовження чи зміни проєкту.

Чому СОН набуває особливого значення саме під час війни?

- СОН сприяє пошуку сенсів і переосмисленню значення освіти.
- СОН слугує додатковим аргументом для продовження академічного навчання.
- СОН допомагає забезпечувати відчуття приналежності студентів до конкретної спільноти.
- Через рефлексію учасники СОН опрацьовують свій досвід, що позитивно впливає на психологічне здоров'я.

Зважаючи на вищенаведене було впроваджено проєкт ServU, в межах якого адаптовано методологію СОН до умов війни та повоєнного відновлення та сприяє зміцненню співпраці між українськими ЗВО та громадами для відбудови України через суспільно орієнтоване навчання.

Проєкт охоплює громади, що приймають ВПО, прифронтові райони та території після окупації, розвиваючи громадянські компетентності студентів. Український католицький університет (УКУ) є координатором

проєкту, а бенефіціарами консорціуму є Сумський державний університет, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», а також університети Німеччини, Бельгії та Італії.

Напрацювання проєкту ServU представлені на Українській платформі суспільно орієнтованого навчання (СОН) — сучасному ресурсному центрі, створеному для зміцнення взаємодії між університетами, місцевими громадами та громадськими організаціями. Платформа об'єднує зусилля для планування, впровадження та оцінювання ініціатив, орієнтованих на суспільство, сприяючи включенню освітнього процесу у розв'язання актуальних викликів громади.

Приклади реалізації СОН у навчальних програмах, пов'язаних з мистецькою освітою та культурологією.

- Літня музейна школа «Музейна колекція поза музеєм: взаємодія з публікою». У межах освітнього проєкту «Виображення колекції. Як Іван Гречко красу шукав» студенти-культурологи навчалися проводити авторські екскурсії виставкою, розвиваючи практичні навички, потрібні в майбутній професії та сприяючи відвідувачам різних вікових категорій легше пізнати розмаїття творчої виставки.

- Проєкт «Розробка спільного музичного проєкту». Під керівництвом професора Даніеля Марка Еберхарда студенти магістерської програми «Музика спільноти» впродовж 6 місяців реалізовували музичні ініціативи у самостійно обраних спільнотах, створюючи інклюзивні простори через музику.

- Дитячий хор української громади в Айхштетті. Освітній і

культурний проєкт, який не лише об'єднує дітей, а й підтримує українську ідентичність у діаспорі, дає відчуття спільноти та надії був також ініційований як суспільно орієнтований проєкт студентів КУ Айхштетту та Інгольштадту.

Як висновок зауважимо, що суспільно орієнтоване навчання в умовах війни виявляється ефективною педагогічною стратегією, яка підтримує студентів, формує соціальні зв'язки, зберігає освітній процес і сприяє повоєнному відновленню. Інтегруючи суспільно орієнтоване навчання в освітню програму, ми сприяємо цілісності освіти, яка спонукає не тільки до академічного зростання, але й до особистісного та соціального розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bringle, R. G., & Hatcher, J. A. (1999). Reflection in service learning: Making meaning of experience. Evaluation/Reflection, (23). Retrieved from <https://digitalcommons.unomaha.edu/slceeval/23>
2. EASLHE (2021). About Service-learning. Retrieved from <https://www.easlhe.eu/service-learning/>
3. Furco, A. (2014). Issues of definition and program diversity in the study of service-learning. In Studying service-learning (pp. 13-33). Routledge.
4. Internationaler Uniservitate-Award 2022 für Community Music-Projekte der KU (2022). Retrieved from <https://www.ku.de/die-ku/kontakt/presse/presseinformationen-detail/internationaler-uniservitate-award-2022-fuer-community-music-projekte-der-ku>
5. UNESCO. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. Report from the International Commission on the Futures of Education. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707>
6. Прокопів Д. (2023). Літня музейна школа “Музейна колекція поза музеєм: взаємодія з публікою” як частина освітньої програми виставкового проєкту “Виображення колекції. Як Іван Гречко красу шукав”. Опубліковано <https://culture.ucu.edu.ua/news/litnya-muzejna-shkola-muzejna-kolektsiya-poz-muzeyem-vzayemodiya-z-publikoyu-yak-chastyna-osvitnoyi>

[programy-vystavkovogo-proyektu-vyobrazhennya-kolektsiyi-yak-ivan-grechko-krasu-shukav/](#)